

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 108/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen räjähdysmäisesti kasvaneista polttoainekustannuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 108/2022 vp:

Miten hallitus aikoo pikaisella aikataululla puuttua ongelmiin ja uhkakuihin, jotka ovat aiheutuneet polttoaineen räjähdysmäisestä hinnannoususta,

miten hallitus aikoo tukea esimerkiksi maatiloja, ammattikuljettajia, työssäkäyviä jne., jotta selvittää valtavista hinnannousuista,

ymmärretäänkö hallituksessa, että polttoaineen hinnan nousu tulee näkymään lähes kaikessa yhteiskunnan toiminnoissa eikä vain bensapumpuilla ja

millä toimilla hallitus aikoo alentaa polttoaineen kustannuksia erityisesti ammattimaisessa toiminnassa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvosto asetti 10.3.2022 varautumisen ministerityöryhmän. Ministeriryhmä ohjaa varautumista, joka liittyy Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyksen vaikutuksiin. Ministerityöryhmän tehtävänä on muodostaa laaja-alaista tilannekuvaa kriisin vaikutuksista, arvioida vaikutuksia erityisesti talouteen ja huoltovarmuuteen sekä linjata tarvittavien toimien käynnistämisestä ja resurssien suuntaamisesta. Ministerityöryhmä arvioi myös toimia, joilla lisätään kotimaista energiantuotantoa, tuetaan fossiilista energiaa korvaavan uuden teknologian hyödyntämistä, parannetaan kaasun huoltovarmuutta ja lisätään energiatehokkuutta.

Varautumisen ministeriryhmä päätti 1.4.2022 toimenpidekokonaisuudesta kuljetusalan tukemiseksi, vihreän siirtymisen edistämiseksi ja sairausvakuutuksen matkakorvausten korottamiseksi polttoaineiden hinnannousun takia. Kuljetuskustannusten määräaikaiseksi tukemiseksi valmistellaan laki, jonka myötä tukea voi saada tammi-maaliskuun 2022 ajalta. Tuki on enintään 75 milj. euroa. Kuljetusalan vihreän siirtymisen edistämiseen valmistellaan toimenpidekokonaisuus, jossa tuetaan sähkö- ja kaasukäyttöisen kuorma- ja pakettiautokaluston hankintoja sekä lii-

kennesähhkön ja -kaasun julkisen jakeluinfrastruktuurin kehittämistä. Kokonaisuus on mittaluokaltaan 20 miljoonaa euroa ja siitä linjataan tarkemmin julkisen talouden suunnitelman käsittelyn yhteydessä huhtikuussa 2022. Sairausvakuutuksesta maksettavia matkakorvauksia korotetaan, jotta terveyspalveluiden käyttäminen ei estyisi.

1.4.2022 linjatut toimet tukevat hallituksen 18.2.2022 tekemää päätöstä ammattidieselverojärjestelmän valmistelun aloittamisesta. Valmistelun aikana arvioidaan, toteutetaanko ammattidiesel nykyjärjestelmän pohjalta vai siten, että dieselin suora verotuki poistettaisiin ja ammattiliikenteessä käytettävästä dieselöljystä maksettaisiin takautuvasti palautusta. Valmistelussa huomioidaan hallituksen ilmastotavoitteet.

Tämän lisäksi hallitus linjasi helmikuussa muista määräaikaista täsmätoimista, joilla vastataan energian hintojen nousuun. Toimet painottuvat erityisesti liikenteeseen ja kohdistuvat kotitalouksiin, ammattiliikenteeseen sekä maatalouden yrittäjiin.

Asunnon ja työpaikan välisen matkakuluvähennyksen enimmäismäärää korotetaan määräaikaista vuoden 2022 verotuksessa. Lisäksi kilometrikohtaista matkakuluvähennystä omalla autolla kuljettaessa korotetaan määräaikaista vuodelle 2022. Muutokset matkakuluvähennyksessä vaikuttavat noin 570 000 verovelvollisen verotukseen. Ne pienentävät staattisesti arvioituna vuoden 2022 tasossa verotuloja yhteensä noin 142 milj. eurolla.

Maatalouden osalta varautumisen ministerityöryhmä linjasi 29.3.2022 seuraavasta tukikokonaisuudesta: kansalliseen luonnonhaittakorvaukseen 120 miljoonaa euroa, kansallisten tukien lisätyt sika- ja siipikarjatalouteen, kasvihuonetuotannolle, puutarhatuotteiden varastointiin, porotalouteen ja kalatalouteen 27 miljoonaa euroa, EU:n kriisitukeen ja sen täydentämiseen kansallisella rahoituksella 20,6 miljoonaa euroa ja energiaverojen vuoden 2021 palautuksen lisääminen kerta-luonteisena toimenä 45 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi linjattiin toteutettavaksi toimia, joilla vauhditetaan nopealla aikataululla siirtymistä fossiilisista polttoaineista uusiutuviin energiamuotoihin.

Lisäksi maatalouden tuotantorakennusten kiinteistövero poistetaan väliaikaisena toimenä vuoden 2022 verotuksessa edellyttäen, että toimi on EU-oikeudellisesti hyväksyttävä. Mikäli EU-lainsäädäntö ei salli toimea, osana lisätalousarviovalmistelua maataloudelle myönnetään energiakriisin aiheuttamiin kustannuksiin tukea muiden instrumenttien kautta.

Valtion lainatakausmallia yksityisille kotitalouksille sekä mallia valtion täytetakaukseksi asunto-osakeyhtiöiden ilmastoystävällisten investointien tukemiseksi valmistellaan. Tavoitteena on, että uusi takausmalli kohdentuisi esimerkiksi investointeihin, joilla parannetaan merkittävästi rakennusten energiatehokkuutta tai uusitaan lämmitysjärjestelmiä uusiutuvia energiamuotoja, kuten

maalämpöä, tuuli- ja aurinkoenergiaa hyödyntäviksi. Takausmalli voisi kohdentua myös kuluneuvojen latausinfrastruktuurin rakentamiseen sekä kaasu- ja sähköautojen konversioihin ja hankintoihin.

Kevään 2023 hallitusneuvotteluihin mennessä valmistellaan tukimalli, jonka tavoitteena on yhtäältä lisätä energiaverojärjestelmän ilmasto-oikeudenmukaisuutta sekä toisaalta vastata polttoaineiden markkinahintojen nousupiikkien kohtuuttomiin sosiaalisiin seurauksiin. Valmistelun tavoitteena on luoda tukimalli, jossa tukea voidaan myöntää kotitalouksille tulo- ja alueperusteisesti. Hallitus valmistelee sähkömarkkinalakiin muutoksia, jotka helpottavat kuluttajan asemaa energiahintakriisissä. Tarkoituksena on lisätä tietoa dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksista eli niin sanotuista spot-sopimuksista.

Hallituksen aikaisemmista päätöksistä, jotka helpottavat nykytilannetta, tulisi huomioida, että vuoden 2021 alusta teollisuuden, konesalien ja maatalouden sähkövero alennettiin EU:n minimitasolle. Tämän vuoden aikana alemmaa sähköveroa laajennetaan koskemaan tiettyjä lämpöpumppeja, sähkökattiloita sekä suurempaan joukkoa konesaleja.

Kuluttajien tilannetta sähkömarkkinoilla on puolestaan parantanut se, että sähkön siirtohintojen kehitykseen on puututtu. Sähkönsiirtomaksuja voidaan periä asiakkailta vuonna 2022 noin 370 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2020.

Lisäksi valtion talousarviosta on pitkin hallituskautta myönnetty merkittäviä tukia liittyen vihreän siirtymän edistämiseen. EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelmasta Suomeen kohdistuvasta rahoituksesta arviolta noin 1 mrd. euroa kohdistuu vihreän siirtymän edistämiseen. Jotta riippuvuus fossiilisista polttoaineista vähenisi liikenteessä, vuodelle 2022 on muun muassa budjetoitu tukea joukkoliikenteeseen 136 milj. euroa. Valtionavustuksiin kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen on hallituskaudella budjetoitu (ml. kuluva vuosi) yhteensä noin 94 milj. euroa. Ajoneuvojen hankinta- ja konversiotukeen on osoitettu yhteensä 6 milj. euron määräraha. Tästä kuorma-autojen hankinta- ja konversiotukeen on osoitettu 2 milj. euroa ja pakettiautojen 1,5 milj. euroa. Lisäksi sähköajoneuvojen hankintaa rahoitetaan 2,5 milj. eurolla.

Verotuksen osalta vuoden 2021 alusta on tullut voimaan täyssähköautojen vapaan autoedun ja käyttöedun verotusarvon määräaikainen alentaminen vuosina 2021—2025. Sähköautojen latausetu on vapautettu verosta määräajaisesti vuosina 2021—2025. Vuoden 2021 alusta on lisäksi työsuhdepolkupyöräetu säädetty 1 200 euroon saakka verovapaaksi ja joukkoliikenteen osuus työsuhde-etuna tarjottavasta liikkumispalvelupaketista rinnastettu verovapaaseen työsuhdematkalippuun. Lokakuusta 2021 lähtien täyssähköautot vapautettiin autoverosta ja sitä vastaavasti korotettiin täyssähköautojen ajoneuvoveron perusveroa.

Valtion talousarviossa on osoitettu yhteensä 20 milj. euroa julkisen latausinfrastruktuurin ja kaasutankkausverkon rakentamiseen vuosina 2021—2023. Vuonna 2022 tähän osoitetaan määrärahaa 13,2 milj. euroa. Yksityistä latausinfrastruktuuria tuetaan yhteensä 20 milj. eurolla vuosina 2021—2023 siten, että vuonna 2022 tähän osoitetaan 8,5 milj. euroa. Lisäksi vuoden 2022 talousarviossa tuetaan kotitalouksia öljylämmityksestä luopumisen avustuksilla 28,9 milj. eurolla ja asuinrakennusten energiatehokkuusavustuksia 40 milj. eurolla. Lisäksi öljylämmityksestä luopumista tuetaan kotitalousvähennyksen väliaikaisella muutoksella korottamalla kotitalousvähennyksen enimmäismäärää 2 250 eurosta 3 500 euroon ja korvausprosenttia 40:stä 60:een. Muutos tuli voimaan vuoden 2022 alusta.

Helsingissä 5.4.2022

Valtiovarainministeri Annika Saarikko